

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
NA TERENIE GMINY SICIENKO NA ROK 2008**

WPROWADZENIE	2
1. CELE I ZADANIA PROGRAMU	3
2. DIAGNOZA STANU PROBLEMÓW	4
3. ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI PROFILAKTYCZNEJ	6
3.1. Placówki funkcjonujące na terenie Gminy Sicienko	6
3.2. Zasoby kadrowe	7
4. ZADANIA I KIERUNKI DZIAŁAŃ NA 2008 ROK	8
4.1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, zagrożonych uzależnieniem oraz ich rodzinom	8
4.2. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii dla dorosłych oraz dzieci i młodzieży	9
5. FINANSOWANIE GMINNEGO PROGRAMU NARKOMANII	9
5.1 Plan wydatków na 2008 rok	10

WPROWADZENIE

Narkotyki są problemem społecznym, który stanowi wyzwanie cywilizacyjne o zasięgu globalnym. Zmiany społeczno - ekonomiczne dokonujące się naszym kraju sprzyjają rozpowszechnianiu się mody na używanie środków psychoaktywnych. Wzrasta liczba osób eksperymentujących z narkotykami i już uzależnionych poszukujących pomocy. Obniża się wiek biorących. Swobodny dostęp do narkotyków mają już dzieci w szkole podstawowej, szczególnie w miastach. Szczególnie niepokojące jest rozszerzanie się tego zjawiska wśród młodzieży. Panuje wśród niej błędny pogląd, że krótkotrwałe i incydentalne zażywanie narkotyków nie jest szkodliwe dla zdrowia i nie prowadzi do uzależnienia. Młodzieżowe imprezy przyjmują sobie za punkt honoru zdobycie co najmniej symbolicznej – jeśli nie całkiem znacznej ilości narkotyków. Dyskoteki specjalizują się w środkach pobudzających, takich jak różne odmiany extasy. Amfetamina z kolei bywa poszukiwanym środkiem w szkole czy na uczelni przy okazji klasówek i egzaminów. Powody brania bywają różne. Marihuana bywa czasem nazywana środkiem relaksacyjnym, gdyż daje rozluźnienie i dobry humor, ale jednocześnie dekoncentruje, nie pozwala się skupić i analitycznie myśleć. Na okazjonalne sięganie po marihuanę czy amfetaminę istnieje wśród młodzieży przyzwolenie. I nie jest tak, jak było w czasach rodziców dzisiejszych nastolatków, że ten, kto sięgał po narkotyki, był jednak "inny" i "coś było z nim nie tak". Narkotyki to nie tylko subkultura. Dziś nastolatek na imprezie wybiera między alkoholem a narkotykiem. Są tacy, którzy alkoholu nie piją, ale namiętnie palą marihuanę. Narkotyki to nie tylko problem wielkich miast, choć nadal głównie ich dotyczy. Młodzież na dyskotekach na wsiach i w małych miasteczkach wprawdzie nadal woli alkohol, ale są już sygnały, że i tam zaczynają docierać handlarze z narkotykami. Młodzi ludzie są oswojeni z narkotykami, wiedzą, gdzie je kupić, znają telefony, pod które można zadzwonić i złożyć zamówienie. Z danych statystycznych wynika, że jeszcze sześć lat temu co dziesiąty 15-latek palił przynajmniej raz w życiu marihuanę, a rok temu już co szósty. Istnieje teoria, że w przypadku narkotyków - niezależnie od tego, czy walczy się z narkotykami za pomocą restrykcyjnego prawa, czy też przyzwala się na posiadanie narkotyków, jednocześnie wiele uwagi poświęcając profilaktyce i terapii - to, czy młodzież sięga po narkotyki, czy nie, jest kwestią mody. A moda narkotykowa - niezależnie od liberalnego czy restrykcyjnego podejścia - po prostu jak fala wznosi się i opada. Czy jesteśmy wobec niej bezsilni? Specjaliści od przeciwdziałania narkomanii zastanawiają się, jak stworzyć modę na niebranie. Jednak wszyscy zgodnie potwierdzają, że jest jeden skuteczny środek - rodzina. Od tego, jaka ona jest, zależy, czy dziecko poprzestanie na eksperymencie z narkotykami, czy wpadnie w nałóg.

Od roku 2006 ustawodawca zobowiązał samorządy do tworzenia oddzielnych programów obejmujących problematykę narkomanii.

Gminny program przeciwdziałania narkomanii określa lokalną strategię w zakresie narkomanii i związanych z nią problemów.

1. CELE i ZADANIA PROGRAMU

Podstawowym celem programu jest ograniczenie używania narkotyków oraz związanych z tym problemów.

Cel ten realizowany będzie poprzez:

- ⇒ podnoszenie wiedzy i świadomości społeczeństwa na temat zagrożeń zdrowotnych i społecznych wynikających z używania narkotyków,
- ⇒ podnoszenie wiedzy dzieci i młodzieży dot. unikania ryzykownych zachowań,
- ⇒ podnoszenie kwalifikacji osób realizujących programy edukacyjne w zakresie przeciwdziałania narkomanii,
- ⇒ doskonalenie systemu pomocy osobom eksperymentującym ze środkami psychoaktywnymi poprzez zapewnienie dostępności do informacji i poradnictwa specjalistycznego,
- ⇒ wspieranie programów profilaktycznych w zakresie organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży stanowiących alternatywę wobec używania narkotyków,
- ⇒ prowadzenie kampanii edukacyjnych obejmujących problematykę narkomanii.

Podstawa prawna:

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. Nr 179 poz. 1485 z późn. zm.). Ustawodawca w art. 10 stanowi, iż *przeciwdziałanie narkomanii należy do zadań własnych gminy.*

Zadania te obejmują w szczególności:

- 1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem,
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej,
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii ,w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo - wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów narkomanii,
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych, dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

2. DIAGNOZA STANU PROBLEMÓW

Od kilku lat dostrzega się kryzys w rozwoju moralnym i kulturowym dzieci i młodzieży. Dom rodzinny niewystarczająco wspiera emocjonalnie, co powoduje, że osamotnieni młodzi ludzie szukają wsparcia wśród destruktywnych grup rówieśniczych. Pogłębiający się kryzys wartości powoduje ucieczkę w antywartości, szykanie substytutów powodujących chwilowe zadowolenie i ucieczkę od problemów. Badania ankietowe przeprowadzone w bieżącym roku wśród uczniów klas V Szkół Podstawowych i uczniów II klas gimnazjalnych z terenu Gminy Sicienka, w ramach Ogólnopolskiej Kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, potwierdzają kryzys rodziny. Szerzej wyniki badania ankietowego opisano w dalszej części *Programu*.

Poniżej przedstawiono dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sicienku dotyczące ilości osób objętych pomocą i powodów jej przyznawania

Tabela nr 1. Powody przyznania pomocy

Powód trudnej sytuacji życiowej	Stan na 31.12.2006		Stan na 30.09.2007	
	Ogółem	Liczba osób w rodzinach	Ogółem	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	318	1250	212	844
Sieroctwo	2	10	1	9
Bezdomność	5	8	3	6
Bezrobocie	226	897	143	593
Niepełnosprawność	166	621	139	522
Długotrwała lub ciężka choroba	110	418	66	258
Przemoc w rodzinie	7	38	12	65
Alkoholizm	42	182	28	143
Narkomania	3	15	2	8

Z powyższych danych wynika, że narkomania stanowi jeden z ostatnich powodów przyznawania pomocy podopiecznym GOPS.

Według danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej problem narkomanii w roku 2006 dotyczył 15 osób w 3 rodzinach. Natomiast w bieżącym roku występuje u 2 rodzin i obejmuje 8 osób¹.

Z powyższych danych wynika, że zmalała liczba osób z problemem narkotykowym, którym udzielono pomocy materialnej, ale nie oznacza to, że zmalała skala zjawiska. Stąd też nie można wysnuwać pochopnych wniosków, że sytuacja w gminie Sicienka, pod względem problemów narkomanii, uległa polepszeniu. Ponadto należy zauważyć, iż dane z 2007 roku obejmują tylko 3 kwartały, tj. do 30.09.2007r.

¹ Dane na dzień 30.09.2007r.

Bezrobocie jest jednym z czynników sprzyjających powstawaniu uzależnienia. Wydłużanie się okresu pozostawania bez pracy powoduje nasilenie się zjawiska izolacji społecznej bezrobotnych, narastanie napięć i konfliktów w najbliższej rodzinie. Ucieczka przed kłopotami życia codziennego najczęściej ma swe odbicie w sięganiu po alkohol, ale także narkotyki. Utrata pracy, albo niemożność jej zdobycia, pomimo nieraz starannego przygotowania zawodowego, jest przyczyną głębokiej frustracji, poczucia zawodu życiowego, rodzi uprzedzenia i niechęci do istniejącego ładu społecznego. Szczególnie dotkliwe są skutki bezrobocia dla życia rodzinnego; powoduje ono napięcia, niszczy wszelkie perspektywy w życiu rodzinnym, staje się przyczyną destabilizacji rodziny, pozbawia ojca autorytetu, degradowe społecznie całą rodzinę, rodzi alkoholizm i inne patologie, ze wszystkimi ich zgubnymi skutkami.

W Powiatowym Urzędzie Pracy w Bydgoszczy zarejestrowanych jest **249**² osób bezrobotnych w tym: **147** kobiet; bezrobotni z prawem do zasiłku: 32 ogółem, w tym 16 kobiet. Znaczna część tych osób (73) to długotrwale bezrobotni (powyżej 24 miesięcy). Są to ludzie z reguły z podstawowym i zawodowym wykształceniem, a więc bez perspektyw na znalezienie nie tylko dobrej, ale jakiegokolwiek pracy. Wydawać by się mogło, że 249 osób to niewiele jak na gminę Sicienko, ale należy pamiętać, że dane te są bardzo zaniżone, gdyż wiele osób, którym nie należy się zasiłek dla bezrobotnych, lub nie korzystają z systemu pomocy społecznej, po prostu nie rejestrują się jako bezrobotni.

Tabela 2. Dane dotyczące liczby osób przyjętych przez specjalistę d.s. przemocy

Lata	2005	2006	2007 ³
Liczba pacjentów	48	50	49

Bardzo ważnym, o ile nie najważniejszym, problemem jest spożywanie różnych używek przez nieletnich.

Przeprowadzone w bieżącym roku, w ramach kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, badania ankietowe „Młodzi Polacy o zachowaniach ryzykownych” wśród uczniów Szkół Podstawowych i Gimnazjów potwierdzają, że używki, w tym narkotyki są realnym zagrożeniem młodego człowieka. Badaniami objęto 84,60 % uczniów klas piątych szkół podstawowych i 93,94% uczniów klas drugich gimnazjów Gminy Sicienko.

41% gimnazjalistów miało kontakt ze środkami odurzającymi, z tego 81% spożywało alkohol, 10% paliło papierosy, ok. 19% próbowało narkotyków. Wśród piątoklasistów palenie papierosów nie jest popularne – do palenia przyznało się 2,82% ankietowanych.

² Dane na dzień 31.10.2007r.

³ Do dnia 15.11.2007r.

W raporcie z przeprowadzonych ankiet czytamy m.in., że młodzież sięga po używki z braku pomysłów na zabicie nudy i jako ucieczkę od problemów. Młodzi ludzie sięgają po używki ze względu na tzw. „solidarność koleżeńską”, nie wypada im po prostu powiedzieć „nie”. Zdarza się, że problem pogłębiają dorośli, którzy pozwalają nieletnim pić alkohol lub palić papierosy.

Niepokojąca jest niska świadomość uczniów na temat palenia marihuany – co siódmy uczeń klasy 5 i co dziesiąty klasy 2 gimnazjum uważa, że palenie marihuany nie jest szkodliwe i nie powoduje uzależnienia od narkotyków. W związku z tym konieczne jest przeprowadzenie działań informacyjnych na temat szkodliwości palenia marihuany.

W badaniu ankietowym znalazły się także pytania dotyczące przemocy. Okazuje się, że młodzi ludzie dopuszczają użycie przemocy wobec np. rówieśników w sytuacji doznania od nich krzywdy, obrażenia rodziny lub kolegów.

Przedstawione zjawiska potwierdzają konieczność zapewnienia dzieciom i młodzieży zajęć uczących konstruktywnego spędzania wolnego czasu i będących alternatywą wobec sięgania po używki. Mogą to być zajęcia pozalekcyjne, socjoterapeutyczne, wyjazdy na obozy. Zajęcia takie są jedną z form udzielania pomocy dzieciom narażonym na zaburzenia życia rodzinnego wynikającego z problemów alkoholowych czy narkotykowych.

Z danych uzyskanych od pedagogów szkolnych wynika, że w bieżącym roku szkolnym (od września) w szkołach przeprowadzono ok. 172 rozmów z dziećmi i rodzicami. Zdaniem pedagogów główne obszary problemowe w zachowaniach młodzieży to: agresja, przemoc, bezradność rodziców pod względem wychowawczym, brak wzorów do naśladowania, niska samoocena, palenie papierosów, wulgaryzm.

3. ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI PROFILAKTYCZNEJ

Realizatorem Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii jest Urząd Gminy w Sicienku.

3.1. Placówki funkcjonujące na terenie Gminy Sicienko

- „PORAD - MED. Sp.j”, z poradniami Kruszynie, Mochlu i Sicienku,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sicienku,
- Posterunek Policji w Sicienku,
- Gminny Ośrodek Kultury w Sicienku, w którego skład wchodzi:
 - a) Wiejski Dom Kultury w Strzelewie,
 - b) Gminna Biblioteka Publiczna w Sicienku z filią w Kruszynie,
 - c) Wiejski Dom Kultury w Kruszynie,
 - d) Klub Wiejski w Murucinie,

- e) Dom Rolnika w Mochlu oraz
 - f) Świetlice wiejskie w miejscowościach: Dąbrówka Nowa, Gliszcz, Łukowiec, Nowaczkowo, Pawłówek, Teresin, Trzemiętówko, Wierzchucinek, Zawada, Zielonczyn, Trzemiętowo.
- o Szkoły:

Tabela nr 3. Wykaz szkół na terenie Gminy Sicienko

Lp.	Nazwa szkoły	Liczba uczniów⁴
1	Zespół Szkół w Wojnowie	<u>323</u>
	<u>w tym:</u> - podstawówka	149
	- gimnazjum	174
2	Zespół Szkół w Sicienku	<u>376</u>
	<u>w tym:</u> - podstawówka	136
	- gimnazjum	240
3	Szkoła Podstawowa w Kruszynie	<u>124</u>
4	Szkoła Podstawowa w Trzemiętowie	<u>118</u>
5	Szkoła Podstawowa w Samsiecznie	<u>74</u>
6	Szkoła Podstawowa w Strzelewie	<u>92</u>
	<u>Razem</u>	<u>1109</u>
	w tym: - podstawówka	<u>695</u>
	- gimnazjum	<u>414</u>

3.2 Zasoby kadrowe:

- ✓ Specjalista terapii uzależnień - 1 osoba,
- ✓ Psycholog – 1 osoba,
- ✓ Pedagogzy szkolni – 5 osób: ZS Wojnowo, ZS Sicienko - 1 etat; SP Kruszyn, Strzelewo, Samsieczno, Trzemiętowo - ½ etatu;
- ✓ Absolwenci Studium Socjoterapii posiadający pełne uprawnienia do prowadzenia dziecięcych i młodzieżowych grup socjoterapeutycznych – 9 osób;
- ✓ Osoby posiadające uprawnienia do realizacji programów profilaktyczno-wychowawczych „Spójrz inaczej” i „Elementarz „ – 26 osób
- ✓ Osoby przeszkolone z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie – 15 osób;
- ✓ Osoba przeszkolona z zakresu przeciwdziałania agresji – 1 osoba;
- ✓ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sicienku – 4 osoby,

⁴ Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych w BOSS

4. ZADANIA I KIERUNKI DZIAŁAŃ NA 2008 ROK

4.1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem oraz udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej.

1. Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych od narkotyków i ich rodzin wraz z finansowaniem specjalisty terapii uzależnień

Dyżur pełniony raz w tygodniu przez specjalistę terapii uzależnień.

Zadania RPK:

- a) Konsultacje dla rodziców:
 - o jak rozmawiać z dzieckiem;
 - o jak rozpoznawać wczesne objawy używania środków psychoaktywnych;
 - o jak motywować do leczenia;
 - o porady rodzinne;
 - o pomoc w kierowaniu na leczenie do innych placówek specjalistycznych;
 - b) Konsultacje dla młodzieży:
 - psychoedukacja mająca na celu zwiększenie świadomości mechanizmów uzależniania się składająca się z cyklu miniwykładów rozszerzonych o pracę własną uczestników,
 - motywowanie do leczenia lub uczestnictwa w programie profilaktycznym.
2. Prowadzenie polityki informacyjnej dotyczącej miejsc pomocy dla rodzin, w których występują problemy narkomanii.
 3. Współpraca z instytucjami w zakresie udzielania pomocy rodzinom z problemem narkomanii (GOPS, Policja, Sąd, Szkoły).

4.2. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii dla dorosłych oraz dla dzieci i młodzieży.

1. Organizowanie i prowadzenie na terenie szkół programów edukacyjnych i profilaktyczno - wychowawczych dla dzieci i młodzieży.
2. Udział w ogólnopolskich kampaniach profilaktyczno - edukacyjnych.
3. Finansowanie spektakli teatralnych dla dzieci i młodzieży o tematyce związanej z przeciwdziałaniem narkomanii.
4. Przeprowadzenie zajęć edukacyjno – warsztatowych skierowanych do nauczycieli i pedagogów.
5. Przeprowadzenie zajęć edukacyjnych dla rodziców w szkołach, domach kultury, świetlicach wiejskich dot. problemu uzależnienia dzieci i młodzieży od narkotyków.
6. Zakup i upowszechnianie materiałów informacyjno – edukacyjnych z zakresu problematyki uzależnień.
7. Finansowanie szkoleń, kursów, narad dla realizatorów Gminnego Programu Profilaktyki oraz członków gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych mające na celu zwiększenie kompetencji w/w osób; w tym diety i koszty dojazdu.

5. FINANSOWANIE GMINNEGO PROGRAMU NARKOMANII

Źródłem finansowania zadań zawartych w *Programie* są środki uchwalone w budżecie gminy na 2008 rok. Środki te pochodzą z opłat za korzystanie z zezwoleń na obrót alkoholem. Opłaty te stanowią dochód gminy, który w całości jest przekazywany na realizację zadań określonych w w/w *Programie* i zgodnie z art. 18² ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nie może być przeznaczony na inne cele.

5.1. Plan wydatków na 2008 rok

Tabela nr 4. Wydatkowanie środków - dział 851 „Ochrona zdrowia”, rozdział 85153
Przeciwdziałanie narkomanii

Lp.	Nazwa zadania	Wartość (w zł)	Okres realizacji
1	<u>Profilaktyka kierowana do osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem oraz ich rodzin</u>		
-	Działalność Rodzinnego Punktu Konsultacyjnego	1440,00	Cały rok
2	<u>Działalność informacyjno – edukacyjna i szkoleniowa dla dorosłych oraz dzieci i młodzieży</u>		
-	Programy edukacyjno - profilaktyczno – wychowawcze	2 000,00	I - VI; IX - XII
-	Udział w kampaniach profilaktyczno - edukacyjnych	1 000,00	I - VI; IX - XII
-	Finansowanie spektakli teatralnych uwzględniających problematykę narkomanii	1 200,00	I - VI; IX - XII
-	Zajęcia edukacyjno – warsztatowe dla nauczycieli i pedagogów	1 840,00	I - VI; IX - XII
-	Zajęcia edukacyjne dla rodziców	1 000,00	Cały rok
-	Szkolenia dla realizatorów <i>Programu</i> (w tym diety i koszty dojazdu)	1 200,00	Cały rok
-	Zakup i upowszechnianie materiałów informacyjno – edukacyjnych	600,00	II - VI; IX - XII
Razem:		10 280,00	